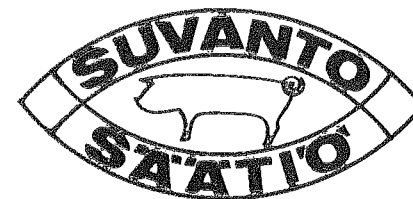

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1978
KESÄKUU

Itsenäisen Suomen juhluvuotena täytti myös Aliina Liimatainen o.s. Karpanmäki 60 vuotta. Kuvassa hän tähyttää Sakkolan Kiviniemen iv. vartiotorista vuonna 1942.

Tapulin varjossa

Hilkka Heikkosen runovihkosesta Saviastian aarre

Aarteita etsien

Oi, käy'ös mun sieluni runotar
pois ikävä ahdistus ajapa,
anna aucta sanojen helke tuo,
joka suloisen tunteen rintaan suo.
Mi on sukua suloisten sävelten,
joka taitajan rinnasta pulppuelee.
Tee sinne sä asuinsijas!

Siellä asukoot henget kirkkauden,
ylös maasta, saastasta irrotten.
Vihan henget ja valheen, kauaksi
vie,
vie sinne missä on taivastie.
Missä kullasta, helmistä portit
ihan.
Anna etsiä aarteita taivaan.

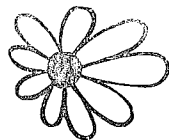
Kyynelkylvö

Herra anna vain
minun olla ain:

Kyynelkylväjä,
riemuinleikkakaja,

Sä tiedät, tarvitsen,
kyynelkylvön sen.

Ei päivänpaistetta,
ei elonloistetta.

Maalaus lasi-ikkunassa

Suuri, korkea ikkuna kirkon,
sen yöllä unessa näin.
Niin kirkas ja sädehtiväinen
valo lankesi minuun päin.

Lasi-ikkunassa oli maalaus.
sekin hohtavan valkoinen.
Se suuren koivun oli oksa,
lumihuurteessa kimmeltäen.

Siinä kirjoitusta oli myöskin —
ja ne kirjaimet valkoiset.
Vaan outoa kieltä kaikki —
niitä tajunnut yhtään en.

Vaan puhtaus siinä loisti
ja valkeus, kauneus.
Tuo enemmän oli kuin sanat,
nuo vieraasti kerrotut.

Se toi minun sieluuni rauhan,
joka illalla kadonnut oli.
Ja siitä sieluni joi —
ja avoin oli kirkon ovi.

Luonnon temppelissä

Jokainen ihminen on yksilö. Samoin erottuu yksilö luonnossa, aina ruohonkorresta suurimpaan lajiinsa. Kaikki noudattavat luomiskäskyä ja kaikilla niillä on myöskin oma sanomansa meille.

Oli kaunis suvisunnuntai, kun otin radion mukaani kuunnellakseni jumalanpalvelusta luonnon keskellä.

Taivas kaartui sinisenä ja aurion paiste antoi lämpöään. Silmät alkoivat selailla luonnon kirjaa, joten suljin radion ja annoin luonnon puhua itselleni.

Ensin puhui haapa, jonka lehdet lakkaamatta lepattivat viennossa tuulessa: — Sydämeni on levoton, kunnes se löytää levon Jumalassa.

Kuusi kertoi joulusanomasta, mutta sen latvassa oli kasvaimen aiheuttama risti. Ristin kautta tuli ilo kaikkeen maailmaan, sillä Kristus huolehti kuolemallaan, kuoleman ylösnousemuksellaan. Pihlajat pyhät pihalla, kertoi Kalevala. Siinä kalliota vasten levittäytyi pihlajan oksa, kuin enkelin siipi suojellakseen alakasvullisuutta.

Varmaan Jumalan enkelit varjelevat samoin ihmistä, kun pyydämme, että Jumala lähettäisi enkelinsä suojelemaan meitä täällä matkalla.

Näen kallion. Siitä tulee mieleen Pietari, joka merkitsee kalliota, mutta hän Pietari oli heikko opetuslapsi, sillä hän kielsi oman Mestarinsa sanoen: — En minä tunne tuota miestä. — Tuo tunte-

mani "kallion saarna" liikutti minua niin, että rukoilin sielussani Jumala armahda minua syntistä.

Kukat, joiden kauneudesta rammattu sanoo: Ei Salomonkaan ollut kaikessa loistossaan niin vaatetettu kuin kedon kukkaset. Myöskin elämän katoavaisuudesta puhuu kukka: Tänään kukoistaa, mutta huomenna jo lakastuu.

Monen väriset perhoset, siinä ne liitelivät kukasta kukkaan. Ensin niiden tanssi myötäili maata, mutta sitten ne kohosi korkeuteen, silmän kantamattomiin aivan, kuin rukous kohotetaan korkeutta kohti.

Lintujen laulukuofo täydensi pyhyyttä suuressa luonnontemppelissä: Jospa ihminen voisi noin kiitoslauluin Jumalaansa ylistää. Loin silmäni viljavainioon ja yhdyin Herran rukoukseen: — Anna meille meidän jokapäiväinen leipämme. Siinä kohdassa jouduin aina itsetutkisteluun "niinkuin mekin anteeksi annamme velallisillemme". — Ajattelin, pitääkö minun opettaa Jeesusta antamaan anteeksi kuten minä? — Sillä en minä osaa unohtaa kärsimääni pahaa, mutta uskon, että näin Jeesuksen kautta rukoillen on pääsy Isän luo. Onhan Hän sanonut: Ei kukaan pääse Isän tykö muutoin, kuin Minun kauttani.

Näin hajanainen ja rönsyilevä oli minun jumalanpalvelukseni luonnon suuressa temppelissä, joka riisuu pois kesäisen juhlapuvun, mutta säilyttää siellä viettämäni hartaushetkeni elää muissani talvenkin saapueissa.

Anna Lamppu

Suvannon opetus

Siellä synnyin,
siellä kasvoin:
rannalla sini-Suvannon.

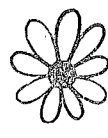
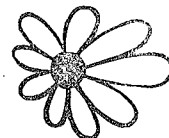
Lainehien laulaessa,
vaahtopäiden vyöryessä
Suvanto minua neuvoi,
selkä sininen opetti:
Niin on oleva elosi
niinkuin laineen lakkapäisen
ajassa tuiman tuulen.
Mene vaan aina mukana
mihin tuuli työntelevi,
myötäele mennessäsi,
älä vastahan vänkeä.

Vaikka kallion kupeelle
tuuli sinut työntelevi,
aina selviät selälle
lakkapäiden lauleluihin,
kisailuihin veden aavan.
Minne tuuli työntelevi,
sinne aurinko osuvi,
kääntyy katse Kaikkivallan
huolenpito hyvän Luojan.

Kulkiessani kujilla,
matkatessa maaliteillä
elon tuulen työntämänä
myötäelin mennessäni.

Neuvoa sini-Suvannon
muistan ilmoisen ikäni,
viilletäissä venhollani
yli elämän ulapan,
kohti kaukaista kotia
toisen rannan tuntumahan.

ELSA TUOKKO

VOIKUKKA

(taraxacum officinale)

Olet kukka vaatimaton.
Olet kukka tavallinen.
Nopeasti kasvat, kukoistat.
Tienoot väriin iloiseen
ahkerasti peittelet.
Olet kevään veitikka
— rikkaruoho vaan!

Jos vaikeasti kasvaisit
ja oisit harvinainen
niin kuinka sua palvottaisi,
hoidettaisi, suojattaisi,
Huolin hellin ihailtaisi.
Keltapallo iloinen.

Nyt sua kitketään,
juuretkin raastetaan.
arvoa ei anna muut
kuin pikku tytöt hymysuut,
jotka sormin näppärin
seppeleitä sitovat
päähän kevään prinsessan.

Lehdistäsi salaattia harvat
laittavat.
Mutta juuristasi taas ehkä pian
kahvin korviketta valmistavat.
Ken viiniä maistaa voikukkasen
hän tuntee ehkä saa
ikikevään Nirvanan,
vaipuen uneen onnelliseen

Voikukka vaatimaton,
veikeä ja vallaton,
riemua sä tuoda tahdot
kentät kaltaisenaan.
Sua harva vielä ymmärtää,
useimmille olet kevään
rikkaruoho vaan.

KI P

Kaino Repo:

Eräitä lisätietoja Sakkolan keskiajan historiaan

Karjalan keskiajan historiasta on viime ja kuluvalle vuosikymmenellä saatu merkittävää lisätietoutta Joensuun yliopiston nykyisen rehtorin, professori Heikki Kirkisen julkaisemista teoksista. Kirjoissaan Karjala idän kulttuuripiirissä, Karjala idän ja lännen välissä sekä Karjala taistelukenttänä hän on ehkä laajemmin kuin kukaan muu valottanut Karjalan varhaishistoriaa, sen valtiollista asemaa, asutusta, hallintoa, taloutta ja kulttuuria. Seuraavassa esitetään eräitä poimintoja teoksista kotipitäjäimme Sakkolan osalta.

Kristinusko saapui Karjalaan Bysantista, Itä-Rooman keisarikunnasta Venäjän muodostamaa siltää pitkin. Säännöllinen hengellinen työ alkoi Karjalassa 1220-luvulla, sillä v. 1227 Karjala liitettiin Novgorodin hiippakuntaan. Tämän jälkeen alettiin muodostaa pogostoja (kirkkopitäjä, veropiiri), jollainen Sakkolassa oli jo 1200-luvun lopulla. Sakkolan pogostaan kuuluivat myös myöhemmät Pyhäjärven ja Metsäpirtin pitäjät. Sen sijaan Taipale kuului Käkisalmen pogostaan.

Lähetystyöhön karjalaisten keskuudessa osallistuivat myös luostarit, joista Valamo, Laatokan Karjalan vanhin luostari oli perustettu jo 1100-luvun lopulla. Konevitsan luostari perustettiin 1300-luvun lopulla ja sen vaikutus ulottui Sakkolan ja Raudun alueelle. Käkisalmissa oli neljä luostaria, keskiajan lopulla syntyneitä. Myös Sakkolan pogostaan oli 1500-luvulla syntynyt pieni

seurakunnallinen luostariyhteisö, jossa v. 1569 verokirjan mukaan oli kolme nunnaa ja yksi munkki. Se lienee tuhoutunut Sakkolan hävityksessä 1570-luvulla käydyn Venäjän ja Ruotsin välisen sodan alkuaikoina.

Hengellisen toiminnan ohella oli erityisesti Valamon ja Konevitsan luostareilla merkitystä myös taloudellisella alalla. Niillä oli nimittäin suuria maaomaisuuksia. Alkuaan luostarit saivat tiloja uudisviljelyksellä, jota ne harjoittivat kutsumalla talonpoikia maille asumaan, mutta pääosan maistaan ne saivat lahjoitusten, testamenttien ja ostojen kautta. Vuonna 1500 Valamon luostarilla oli Sakkolan pogostassa 47 taloa. Vaikka Konevitsan luostari oli nuorempi kuin Valamon, olivat sen maat miltei yhtä runsaat kuin Valamonkin. Suurin osa Konevitsan tiloista olikin Sakkolan pogostan alueella: 63 taloa. Valamon maatilat olivat enimmäkseen Suvannon rantamilla, mm. Keljassa ja Vilakkalassa, Konevitsan taas Pyhäjärven ympäristössä. Tilat olivat verotiloja; niitä valvoivat isännöitsijät, joilla kullakin oli hoidettavanaan laajahko alue ja jotka asuivat luostarin omissa taloissa. He kokosivat verotavarat ja kuljettivat niitä tarvittaessa luostariin. Palkkansa he saivat verona, joka oli mainittu kunkin tilan kohdalla erikseen. Luostarin omia taloja oli ainakin Vilakkalassa ja Taipaleessa.

Myös Käkisalmen kaupungissa sijainneiden luostareiden maaomistukset kasvoivat 1500-luvun

alkupuolella. Vuonna 1569 ne omistivat Sakkolan pogostassa 32 taloa.

Kaikkiaan oli Sakkolan pogostassa v. 1500 Vatjan viidenneksen verokirjan mukaan 314 taloa ja niissä yhteensä 469 verovelvollista. Keskustan eli kirkonkylän lisäksi asutustaajamia olivat Suvannon rannalla sijaitseva Kelja sekä Suvannon eteläpuolella Petäjäjärvi, jossa molemmissa oli tšasouna. Vilakkalassa oli, kuten jo edellä on mainittu, Valamon luostarin rakennuttama kappeli ja majatalo. Myös Taipaleessa oli kappeli samoin kuin Pyhäjärven puolella Lahnavalkamassa. Koko Sakkolan pogostan asukasluku oli mainittuna vuonna n. 2800 henkeä. Taipaleessa asui n. 400 henkeä.

Kesäajan karjalaiset saivat pääasiallisen toimeentulonsa maanviljelyksestä ja karjanhoidosta. Tällöin luonnollisesti tarvittiin myös myllyjä, joita syntyikin sinne, missä vesivoimaa oli sopivasti käytettävissä. Vuoden 1569 verokirjan mukaan Sakkolassa oli kolme myllyä ja kaksi survinlaitetta eli petkelmyllyä, jotka kaikki Konevitsan luostari omisti.

Kalastus liittyi kiinteästi metsästyksen ja kalaa oli runsaasti Karjalan sadoissa järvissä ja tietysti myös merissä. Laatokan kalastuksen keskus oli Käkisalmi. Vuonna 1500 oli Suvannon Tai-

paleessa 29 kalastajataloa ja niissä 34 perhettä.

Karjalaiset olivat jo keskiajalta tunnettuja kauppiaita, joiden liikematkat ulottuivat Novgorodiin, Baltiaan, Gotlantiin, Suomeen, Jäämeren rannoille, Vienan merelle ja Pohjois-Venäjälle. Koko Karjalan tärkein kaupallinen keskus oli Käkisalmi, josta lähti useita huomattavia kauppateitä. Niistä on syytä erikseen mainita reitti Vuoksea pitkin pikku kannasten ja jokien kautta Suomen veden pohjaan ja Viipuriin, josta aukenivat laivareitit Baltiaan ja Ruotsiin. Tämä reitti oli kulkukelpoinen vielä 1500-luvulla, mutta myöhemmin se maan jatkuvan nousun takia tuli käyttökelvottomaksi. Mainittakoon, että kun itenäisyytemme aikana 1920-luvulla ja vielä 1930-luvullakin suunniteltiin Laatokan—Suomenlahden kanavaa, kyseessä oli juuri tämä reitti.

Toinen tärkeä kauppakeskus oli Suvannon Taipale, joka oli tavallaan kauppalaan vastaava asutustaajama. Se oli kasvanut voimakkaasti 1400-luvun lopulla. Vuonna 1500 oli Taipaleessa 55 taloa, joista 26 oli kauppiaiden omistuksessa. Niissä asui yhteensä 33 kauppiasta perheeseen.

Sakkolan pogosta muodostui kauppapaikaksi 1500-luvun alkupuolella. Vuonna 1569 siellä oli 15 kauppiaiden ja käsityöläisten ta-

ioa, joissa asui yhteensä 19 perhettä. Näin oli pogostalle syntynyt pienehkö maakaupan keskus, jossa myytiin myös käsityön tuotteita. Merkittävästi käytiin kauppaa myös Saijanjoen rajapaikalla, jota pidettiin eräänä karjalaiskaupan keskuksena ja jossa mm. Viipurin kauppiaat säännöllisesti kävivät kauppamatkoillaan.

Vilkkaasta kaupankäynnistä olivat seurauksena myös vilkkaat kulkuyhteydet erityisesti Käkisalmen ja Pähkinälinnan välillä. Sitä osoittaa säännöllinen kyyditysverkosto. Käkisalmissa, Sakkolassa ja Raudussa oli v. 1500 viisi kyytimiesperhettä, joiden tehtävänä oli huolehtia matkustajien kuljetuksesta. Tämä kuljetusverkosto ulottui myös Inkerin puolelle.

Keskiajan kääntyessä loppuaan kohden olot Käkisalmen läänissä ja siis myös Sakkolassakin muuttuivat rauhattomiksi. Sekä ruotsalaiset että venäläiset tekivät vuoroin hävitysretkiä rajan yli. Noisniemessä, joka sijaitsi Pähkinäsaaren rauhan rajalla, pidettiin 1500-luvulla useita rajakokouksia, joissa riitaisuuksia yritettiin ratkoa, mutta tuloksetta. Vuonna 1570 alkanut sota autioitti käytännöllisesti katsoen koko Käkisalmen läänin eteläosan.

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Väinö Viskari kutsuttiin Suvanto-säätiön valtuuskunnan kunniajäseneksi

Väinö Viskari kutsuttiin Suvanto-säätiön valtuuskunnan kunniajäseneksi.

Suvanto-säätiön hallituksen ja valtuuskunnan kokoukset pidettiin 4. 4. 1978 Tampereella. Puhetta johti Eero Kurikka ja sihteerinä toimi Esko Kallonen.

Säätiön valtuuskuntaa johtaa edelleen Eero Kurikka Huittisista, varapuheenjohtaja Uno Pulakka Ruovedeltä. Hallituksen puheenjohtaja ja säätiön asiamies on edelleen Yrjö Raaska Vesilahdelta.

Suvanto-säätiön toiminta hyväksyttiin. Säätiön ja Suvannon Seutu-lehden tilit hyväksyttiin ja vastuuvapaus myönnettiin. Toimitajalle, Suvannon Seudun asiamiehille ja avustajille esitettiin kiitokset. Koska Suvanto-säätiön tuotot ovat huomattavasti pienentyneet, niin varojen käytössä asetettiin ensimmäiselle tilalle Suvannon Seutu-lehden ilmestymisen jatkuvuus, seuraavaksi tulivat eri-

laiset "tilaisuudet" ja opintoavustuksista päätettiin luopua jos rahatilanne edelleen vaikeutuu.

Kuluvan vuoden hyväksytty talousarvio päättyy summaan 33.000. Tähän sisältyy opintoavustuksia 59 hakijalle yht. 6050 markkaa. Suvannon Seutu sai ilmestymistukea 8000 markkaa. Lisäksi maksettiin Karjalan Liiton jäsenmaksu ja Kiviniemen ja Petäjärven maratta-yhdistykset saivat "juhlintaan" 200 kumpikin yhdistys.

Koska Suvanto-säätiön valtuuskunnan perustajajäsen Väinö Viskari Orivedeltä on sairauden takia pyytännyt eroa, niin ero myönnettiin ja hänet kutsuttiin valtuuskunnan kunniajäseneksi. Hänen tilalleen valtuuskuntaan valittiin poikansa Samppa Viskari Orivedeltä. Suvannon Seudun tilaushinta v. 1979 vahvistettiin 25 markaksi vuosikerta.

Sakkola-juhla vuonna 1979 järjestetään Lempäälässä.

KUOLLEITA

Maria Pärsinen os. Pitkänen synt. 21. 6. 1893 Sakkolassa, kuoli 16. 3. 1978 Lappeenrannassa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa on olleet Viiksanlahti ja Kuninkaanrasti.

Johannes Albert Rautaneva synt. 27. 9. 1896 Sakkolassa, kuoli 1. 4. 1978 Tampereen keskussairaalassa.

Albert Rautaneva oli jo nuoruusvuosinaan mukana vapaussodassa ja sai kokea sillä retkellä sotavangin armottoman kohtalon.

Vapaussodan jälkeen hän kävi maamieskoulun, solmi avioliiton ja antautui maanviljelijäksi. Hän viljeli ensin vuokratilaa Sakkolan Viiksanlahdessa ja osti myöhemmin tilan kotikylästään Pannusaarelta, jota viljeli talsisotaan asti.

Jatkosodan jälkeen hän perusti kodin Lempäälän Sotavaltaan. Tila oli uudistila ja hän joutui sen kokonaan rakentamaan.

Eläkeiän koittaessa hän luovutti tilan pojalleen ja siirtyi vai-

monsa kanssa viettämään eläkepäiviään osakehuoneistoon Lempäälän Rovastintorniin.

Monet olivat harrastukset ja tehtävät joissa hän oli uterasti mukana pitkän elämänsä aikana.

Nyt hän on poissa. — Kunnia Hänen muistolleen.

V K

Adolfiina Lopenen synt. 11. 3. 1899 Sakkolassa, kuoli 9. 4. 1978 Vesilahdessa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjärvi.

Pasi Jääskeläinen synt. 9. 4. 1955, kuoli 7. 4. 1978. Hänen sukunsa oli siirtynyt Sakkolan Kirkonkylästä.

Korjaus edelliseen numeroon: Edesmenneen Pentti Pulakan nykyinen kotipaikka oli Urjalan Tursa, eikä Kehro niinkuin kerroimme.

Aarne Olavi Suikkanen kuoli 25. 2. 1978 Tampereen Marjalan sairaalassa. Hän syntyi Sakkolan Tikansaareissa.

Hän oli sairaaloissa useita vuosia lähes liikuntakyvyttömänä. Kuvassa ovat isää ja iso-isää sairaalassa tervehtimässä tyttärensä Seija Suikkanen ja tyttärensätytär Katja Kallio, joka iso-isänsä iloksi aina lauloi: — Minne käy-

Vuosia täyttäneitä

tuulen ilmassa tie... Puolisonsa Aini Suikkanen os. Karttunen on kirjoittanut miestään muistellen seuraavan runon:

HÄMYHETKEN TUNNELMAA

Hämyhetkenä, ääressä takan ja
hiiloksen,
puheli hiljaa mun sydämeen:
Sun katoovat ystävät, huomannet
sen?

Jäät yksin keskelle ihmisten.
Heistä toiset muuanne muuttaneet
ja eleonsa omaan on syventyneet.
Toiset matkalla taa merien,
he tuskin kulkevat sua muistaen?

Niin monen jo peittävi multa ja
maa.
Ei heitäkään enää lohtua saa...
Kun heinät jo yllänsä heilimöi
ja nurmella sirkkojen siritys soi...
— Puhui näin mulle — sydämeini...
Kun maista matkaani yksin tein.

Kerran kohtaamme, niin uskotaan,
tuonne ylhäälle tähtien taa...
Elämä uus. Siellä moniko oottaa?
Sinne saamme me jatkaa,
vai toivonko suotta?
Näin mietin minäkin itseksein:
— Pian sammunut on minunkin
hiiloksein?
— Talvi-iltoina silti haudalleen
vien kynttilän: — Loistaos
muistokseen!

Jalmari Naskali syntyi Sakkolassa 23. 8. 1900, kuoli Lappeenrannassa 10. 4. 1978. Siunaustilaisuus oli Lempäälän kirkossa 22. 4. 78. Jalmari Naskali oli paljon käytetty henkilö moninaisissa luottamustehtävissä jo Sakkolassa ollessaan. Lempäälässä ollessaan hän toimi mm. kunnan tilientarkastajana sekä Lempäälän Osuuspankin moninaisissa luottamustehtävissä. Suvanto-säätiön hallitukseen hän kuului kolmisenkymmentä vuotta. Siunaustilaisuudes-

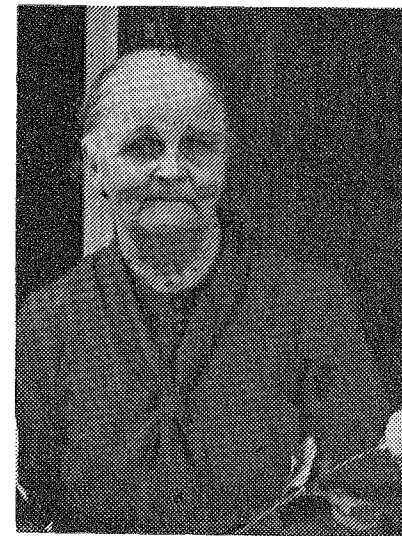
85 VUOTTA täytti 21. 4. 1978 Yrjö Sikanen Punkalaitumen Kanteenmaassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Valkjärvi. Hän on yli 20 vuotta uterasti toiminut Suvannon Seudun asiamiehenä ja jatkaa asiamiehenä edelleen.

80 VUOTTA täyttää 14. 6. 1978 Olga Viskari o.s. Häyrinen. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakalassa ja viimeinen kotikylänsä siellä oli Lohijoki.

75 VUOTTA täytti 29. 3. 1978 Hilja Uosukainen o.s. Hakulinen Nokian Pinsiössä. Pitkän ja ansiokkaan päivätyön maatalon emäntänä hän on tehnyt Sakkolan Kiviniemessä ja jatkanut työtään Pinsiössä.

sa jättivät kukkatervehdyksensä mm. seuraavat yhteisöt: Vapaussoturit, Lempäälän kunta, Lempäälän—Viialan Osuuspankki, Lempäälän seurakunta, Er. P G aseveljet, Eino Koirasen pitäessä puheen aseveljien puolesta. Suvanto-säätiön kukkasat jättivät Olli Laamanen, Eino Koiranen ja Yrjö Raaska joka piti lyhyen muistopuheen.

lan Kiviniemessä ja jatkanut työtään Pinsiössä.

Lähiomaisten, sukulaisten ja naapurien parissa Hilja Uosukainen vietti merkkipäiväänsä kotonaan Pinsiössä. Täällä onnittelujen sarjan aloittivat Kiviniemen maratat ja tervehtivät päivänsankaria maratta-laululla: "Päivä kun paistaa pirttiin pieneen..." Lempi Nykänen puhui marattatyön merkityksestä ja palautti mieliin myös toiminnan entisessä kotikylässä.

Nokian seurakunnan tervehdyksen ja onnittelut esittivät pastori Risto Miettinen ja nuorisiohjaaja Kalle Salminen. Virsien veisuu ja yhteislaulut kuuluivat myös päivän ohjelmaan.

70-VUOTISPÄIVÄÄNSÄ vietti 21. 3. 1978 Aura Lahtinen o.s. Koiranen Saarijärven Hieta- lahdelta. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä.

Onnitteluja esittivät lähiomaisten lisäksi Saarijärven maratat, joitten riveissä päivänsankari aktiivisesti toimii. Allekirjoittanut esitti omat ja Suvannon Seutu-lehden kiitokset ja menestyksen toivotukset uudelle vuosikymme-

nelle lähtevälle lehtemme Ylämäen tytön nimimerkillä kirjoitaneelle avustajallemme.

Pelkiset Kanadasta lähettivät onnittelet: — Myös hyvä ystäväni Aura täyttää vuosia. Minulla on hänestä kauniit muistot. Kiitos monista nuoruusajan hauskoista retkistä. Paljon onnea! Näin onnitteli Klaudia, johon mekin saanemme yhtyä.

TH

Rouva Hilja Naskali o.s. Tanninen täyttää 70 vuotta 19. 4. 1978 Hyvinkäällä. Hän on syntynyt Hiitolassa Mustolan kylässä maanviljelijäperheeseen. Liikeala alkoi kuitenkin kiinnostaa häntä jo nuorena, ja hän työskenteli liikkeissä ensin kotikylässä ja myöhemmin mm. Sakkolassa. Vuonna 1927 hän suoritti Kurkijoella konekudontakurssin. Ensin hän harjoitti kutomista sisarensa kanssa yhdessä Valkjärvellä, mutta ryhtyi itsenäiseksi yrittäjäksi ja muutti v. 1928 Kiviniemeen. Vuonna 1931 hän solmi avioliiton autoilija Johannes Naskalin kanssa. Pula-aikana nuoripari joutui puurtamaan melkein yli voimien, mutta kummallakin oli vieraita työntekijöitäkin. Hilja Naskalilla oli mm. Neviuksen edustus 10 vuotta.

Perheeseen syntyi kaksi tytärtä. Sotaa pakoon perhe lähti ensin Jämsään ja sitten Kylmäkoskelle. Perheenäitikin jäi tosin talvisodan aikana lottatehtäviin sota- toimialueelle. Kesällä 1942 palattiin Kiviniemeen. Silloin Karjalan naiset näyttivät sisukkuutensa; Hilja Naskalikin hoiti talouden lisäksi maataloustöitä ja huolehti rakennustarvikkeiden hankinnasta ja uuden kodin pystyttämisestä. Haikein mielin kotiseutu taas jätettiin kesällä 1944. Evakkoon jouduttiin ensin Konginkankaalle, sieltä Äänekoskelle. Seuraava muutto vei Jokioisiin maatilalle, ja vuonna 1953 perhe asettui Hyvinkäälle, jossa Hilja Naskali piti kioskia vuosina 1956—67.

Vilkkaalla ja aktiivisella rouva Naskalilla on energiaa riittänyt myös yhdistystoimintaan. Lotta-Svärd-järjestön hän kuului vuodesta 1925 sen hajoittamiseen asti, osan ajasta Kiviniemessä sihteerinä ja rahastonhoitajana. Sota-aikana hän toimi viestilottana.

Toinen keskeinen yhdistystoimintasektori on ollut marittatyö. Marttoihin Hilja Naskali liittyi Kiviniemessä v. 1933, toimi Äänekoskella ollessaan sihteerinä, oli perustamassa Jokioisiin karjalaisen marttojen yhdistystä ja kuului sitten yhdistyksen johtokuntaan. Hyvinkään marittayhdistyksessä hän on ollut sihteerinä, varapuheenjohtajana ja puheenjohtajana sekä erilaisissa edustustehtävissä. Viime vuosina hän on innokkaana vetänyt marttojen opintokerhotointaa.

Vuodet eivät tunnu vielä painavan, vaan retket, matkat ja teatterikäynnit saavat Hilja Naskalista hyvin usein kiinnostuneen osanottajan.

Käsityöharrastus on säilynyt myös, vieläpä monipuolistunut vuosien myötä. Nykyään syntyy kangaspuissa kauniita mattoja,

taidokkaita raanuja, erilaisia noja- ja matkahuopia ym. Kudontöistään Hilja Naskali on saanut palkintojakin.

Karjalan murre ei ole perheeltä hävinnyt, ja karjalainen huumori hersyy vuolaana. Melkein joka viikko on ”karjalanpiirakoiden syntymäpäivä”. Sukulaiset ja ystävät saavat usein kokea ylitypseuraavaa karjalaista vieraanvaraisuutta ja huolenpitoa. Kolme lastenlasta tuottavat mummulle erikoisen suurta iloa.

Taitavasta hoidosta kiittävät emäntäänsä esimerkiksi rehevät huonekasvit, joiden loistoa pysähtyvät joskus ohikulkijatkin ihailemaan. Kesällä kertoo kauniisti kukkiva omakotitalon piha ahkeran avioparin puutarhaharrastuksesta.

60 VUOTTA täytti 18. 3. 1978 Helvi Räikkönen o.s. Koho Tampereella. Hänet tunnetaan liikealan omaavana ja yrittävänä henkilönä. Helvi Räikkönen oli 10 vuotta kauppiaina Tampereella, kouluttanut miehensä kanssa kaksi tyttärtään ammatteihin, osallistunut maalarimestarien naistoimikunnan ja naisvoimistelijoiden toimintaan Tampereella. Hän on myös ottanut osaa entisen kotikylänsä Kiviniemen nuorisoseuran ja marttojen toimintaan. Hän harrasti yleisurheilua ja kuului Kiviniemen naisvoimistelijoihin, joten harrastustoiminta on ollut ja jatkuu yhä edelleen nykyisessä kotikaupungissa Tampereella. Myös ulkomaan matkat ja monet retkeilykohteet ovat yhä edelleen Helvi ja Urho Räikkösen harrastuskohteina.

HU

60 VUOTTA täytti 8. 3. 1978 Armas Viskari. Hän syntyi Sakkolan Vilakkalassa. Vammautuneena sodassa, hän kävi Tuo-

Juhannusmuisto Suvannon rantain partahilta...

Aikaa tästä juhannusmuistosta on jo yli 40 vuotta.

Valvoimme juhannusyötä Sipiläisen tyttöjen Annan ja Taimin, sekä siskoni Hilkan kanssa.

Mutta muistikuvat tapahtumasta ovat yhtä selkeät kuin ”eilen ne juur olleet ois...”

Alkukesästä oli sadellut sopivasti ja aattoaamu valkeni aurinkoisena ja lämpimänä. Vain hiljainen lounat-tuuli tuuditteli pihapihlajan lehvistöä.

Olimme päättäneet Sipiläisen tyttöjen kanssa lähteä valvomaan kesäyötä silloin juuri heinällä olevalle Kasekukkulalle. Tältä kukkulalta näköala oli mitä parhain ja katse kantoi kauas yli Suvannon järven.

Järvi kimalteli ilta-aurion kilossa, tyyntynyt sekin vastaanottamaan suven suurinta juhlaa, yötöntä yötä.

Ihailimme kedon kukkia Kasekukkulan kupeella. Katselimme kokkotulia vastarannalla, hengitimme raikasta ilmaa ja kuuntelimme musiikkia jota kaiutteli meille mukanamme oleva gramofoni. Tämän gramofonin oli isä, Johannes Sipiläinen, tuonut liike- matkoiltaan. Anna oli käynyt ostamassa levyjä Viipurista — juuri ne uudet ja parhaat Jori Malmstenin: Valkea sisar, Kehräävä rukki, mutta kaunein levy mieles-tämme oli ”Kun metsänpolkua astelin niin akkunasi alle jäin...”

Joimme välillä kahvia ja nau-timme tuoreesta pullasta, jota oli leivottu juhlapyyhiä varten. — Olimme saavuttaneet sen tunnelman jota me olimme lähteneet hakemaan suvisen suloisesta kesä-

yöstä. Korviimme kantautui moottoriveneen pärinä järveltä. — Tuskin mitään huomiota siihen kiinnitimmekään, sillä tyynenä kesäyönä kuuluu kaikenlaisia ääniä kaukaakin. Linnut lauloivat, käet kilpaa kukkuivat ja kaikki äänet sulautuivat kesäisen yön hiipivään hämäryyteen. Tuskin huomasimmeakaan, alkoi kaste jo nousta heinikon juuresta. Kuitenkin ennen kotiin lähtöä meidät valtasi pieni uteliaisuuden tunne: Teki mieli raottaa vähän tulevaisuuden verhoa.

Juhannusyö — taikayö — ja Kasenkukkulalla kasvoi varmasti ne yhdeksän yrttiä, jotka me tarvitsimme omaan taikayöhömmee...

Niinpä poimimme yhdeksän erilaista kukkaa, laitoimme kotiin mentyämme ne tyynyn alle toivos-sa, että näkisimme unta tulevasta sulhosta! — En enää muista millaisia unikuvia näimme — ja ku-

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLAMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

marniemen metsäkoulussa metsä- tekniikan kurssin.

Vuotena 1955 hän kuitenkin muutti Ruotsin Cardokaan. Siellä hän on työnsä ohella sitkeästi opiskellut ja saavuttanut täydellisen ruotsin- ja englanninkielen taidon.

Armas Viskari omaa uskon- nollisen maailmankatsomuksen ja kristillisen elämäntähtäyksen. Hän on koko olemukseltaan karjalainen ja Sakkola-juhlan ahkera kävijä. Olemmekin oppineet sanonnan: — Ensin tulevat muuttoli- nut, sitten tulee veli Ruotsista ja sitten tulee Sakkola-juhlat. Kesälomansa hän viettää aina Suo- messa.

50 VUOTTA täytti 19. 3. 1923 Kalevi L a m p p u Toijalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvel- lä. Jatkosodan jälkeen hän asui n. 10 vuotta Lempäälän Moisios- sa. Erilaiset puutyöt ovat hänen harrasteenaan.

50 VUOTTA täyttää 30. 5. 1978 Toini J ä ä s k e l ä i n e n o.s. Kop- panen Haminassa. Entinen koti- kylä oli Sakkolan Luprikkala.

50 VUOTTA täyttää 20. 6. 1978 Anna Kilpi o.s. Sipiläinen Pirk- kalassa. Entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Luprikkala.

Keski-Suomen Sakkola-seuran toimintaa

Keski-Suomen Sakkola-seuran vuosikokous pidettiin Jyväskylässä "Raati"-hotellissa 2. 4. 1978.

Kokouksen avauksen suoritti seuran puheenjohtaja Arvi Pausu, lausuen kokouksen osanottajat tervetulleeksi. Läsä oli 15 seuran jäsentä.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Matti Lemmetti ja sihteerinä Arvi Nuora.

Toimintakertomuksesta vuodelta 1977 ilmeni, että vuosikokous oli pidetty, samoin pikku-joulua oli vietetty. Osallistuttiin jyvaskyläläisten järjestämään Kalevalajuhlaan. On muistettu vuosia täytäneitä jäseniä ja pois lähteneitä.

Toimintasuunnitelma on toimia entiseen tapaan ja jäsenkeräystä tehostetaan ja järjestettävien tilaisuuksien osanottajamäärä pyritään lisäämään.

Osallistutaan Keski-Suomen kar-

jalaisseurojen piirin kesäjuhliin 28. 5. 1978 Saarijärvellä. Samoin tullaan joukolla Sakkolan pitäjäjuhlaan Pirkkalaan. Bombantolalle Nurmekseen tehdään retki, kun talo valmistuu ja retki tulee ajankohtaiseksi.

Jäsenmaksuksi hyväksyttiin v. 1978 5 markkaa jäseneltä.

Erovuoroisten johtokunnan jäsenten tilalle valittiin seuraavat: Arvi Nuora, Heino Kurikka, Matti Lemmetti ja Onni Pitkänen. Ennestään kuuluvat johtokuntaan Tauno Huuska, Helvi Ryökäs ja Eino Kuisma.

Sakkola-seuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen Arvi Pausu, varapuheenjoht. Tauno Huuska, sihteeriksi Eino Kuisma ja rahastonhoitajaksi Helvi Ryökäs.

Tilintarkastajiksi valittiin Eino Nuora ja Mirjam Kuisma, sekä varalle Tyyne Pappinen.

kapa kaikkea kertoisikaan. Salaisuuksiahan ne silloin olivat.

Juhannusaamu valkeni kirkkana. Suvannon selkä oli kuin "rasvattu" ja äitini sanoikin silloin, että oli "heratyyni". Oli erittäin lämmin.

Hiekkarannan vastapuolella oli Virkinranta. — Siellä liiraili muutama vene. — Mitähän ne siellä tekee — heräsi kysymys? — Pian se kuitenkin selvisi: Siellä naarattiin hukkunutta, sillä yöllä oli tapahtunut onnettomuus. En muista tämän henkilön nimeä, joka oli ajanut moottoriveneellä — äänen jonka mekin kuulimme — tehnyt liian äkkikäänten, seu-

rauksella, että vene kaatui ja mies menehtyi Suvannon syvyyksiin.

Lienee juhlittu juhannusta liian "väkevillä", kuten vanhemmat asian ilmaisivat. Lähiomaiset saivat kokea surullisen ja järkyttävän juhannuksen.

Me neljä, kaikista näistä surullisista tapahtumista tietämättä vietimme ikimuistoksen juhannusyön, kukkineen, taikoiheen ja lauluineen. Solmimme ystävyssiteitä, jotka eivät kuihdu, vaan kukkivat yhtä kauniina vieläkin, kuin silloin Kasekukkulan kukkaset suviyönä.

Suvannon rannan kasvatti
Laina Nuora

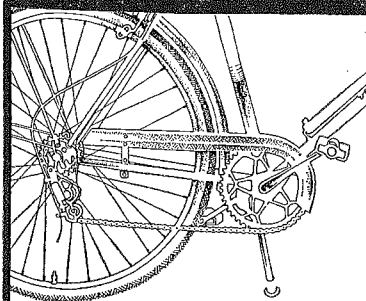
Suvannon Seudun toimitukseen pitää yhteyttä Tauno Huuska. Sakkalla toivottiin lisää kirjoituksia lehteen. Kynät esille ja muistelut paperille (toivoo myös toimittajaa)!

Kun oli nautittu kahvitarjoilusta, niin Heino Kurikka järjesti Sakkola-aiheisen tietokilpailun, jonka "kakkos-ryhmä" ratkaisi viimeisessä kysymyksessä edukseen Mirjami Kuismen ansiosta. Jokainen oikea vastaus toi vastajalle tikkunekun, joita oli Heino varannut aivan riittävästi.

Osanottajat kiittävät järjestämisestä. Järjestä toistekin!

Näin toimii Sakkola-seura täällä Keski-Suomessa ja vaalii yhteistä kotipitäjän perinnettä ja muistoja. Yritämme koota kaikki Keski-Suomen sakkolalaiset yhteisiin tilaisuuksiin, että tuntuksimme toisemme kun vastaan tulemme toisiamme ja voimme muistella yhteistä synnyinseutuamme.

Miesten Tunturi Retki.

- väri kultaruska
- 10 vaihdetta
- racer-tyyppiset vannejarrut
- rengaskoko 27"
- puolaheijastimet
- kapeat dural-vanteet
- lokasuojat kromimuovia
- suomalainen tehdaspyörä

Lempäälän Pyörä

Suosittu suomalainen TUNTURI

Kesän viettoa Sakkolan Kirkonkylässä

Kerron tässä viettämistäni kestä Sakkolan Kirkonkylässä varhaisnuoruuteni ja lapsuuteni aikana aina vuoteen 1917.

Sakkola oli vauras maanviljelysperijä, joka erikoisesti oli tullut tunnetuksi hyvistä porsaitaan.

Pitäjän läpi virtasivat Vuoksen vedet, jotka saavat alkunsa Saimaasta ja Imatran, Vuoksen ja Kiviniemen kosken kautta Suvantoon, sekä Taipaleen joen uomaa pitkin päätyivät Laatokkaan.

Suvannon rannat olivat jyrkät ja paikoittain karkeat, mutta oli myös hienohiekkaisiakin uimiseen sopivia rantoja. Nämä hiekkarannat muodostuivat silloin, kun Suvannon vesi mursi uoman Laatokkaan ja samalla saatiin entisten melko viljavien peltojen lisäksi 5000 hehtaaria hyvää viljelysmaata. Tämä Suvannon lasku ja suomaiden kuivatus lisäsivät suuresti maanviljelysväen vaurautta. Rantalehdoissa kasvoi pähkinäpuita ja kukki villinä sininen ukonhattu, myös kukkivat siellä lehdokit, talvikit, lemmikit y.m. kukat. Satakielellä lauloi iltaisin.

Suvannolla liikennöi höyrylaiva Runo, joka sunnuntaisin toi kirkkoväkeä ja jumalanpalveluksen jälkeen huuteli runollisella äänellä, jos kirkkoväki viipyi.

Aleksanteri Aavan kirjassa Huuhkan poika kertoma lahjoitusmaa-aika oli jo jäänyt menneisyyteen ja Petäjärven hovin pääkartanossa oli valtion omistama emäntäkoulu. Sakkolan hovin

omisti Kirkonkylän kansakoulunopettaja Matti Valkonen.

Äitini perintötila Pihlajamäki oli Kirkonkylän vierellä. Sen varjoisassa puutarhassa, jonka isovanhempani olivat istuttaneet, kasvoi korkeat ja tuuheat koivut, sekä pihlajat, oli omenapuut ja marjapensaat. Sinne kuului kesäiltoina läheiseltä harjulta kaihoisa käen kukunta. Valistustalo rakennettiin sinne myöhemmin.

Seuraelämä Kirkonkylässä oli vilkasta. Sieltä olivat tunnetut laulajattaremmet Aino Elenius ja Irma Urrila. Armas Maasalonen koti oli myös Sakkolan kanttorilasissa. Hänen isänsä Israel Maasalo tuli virkaan meidän isoisämme jälkeen.

Laulua harrastettiin Armas

Maasalonen johdolla. Koottiin usein pieni kuoro, joka kävi serenaadeilla ja lauloi kirkossakin. Nimiäpäiviä vietettiin. Elokuun kolmantena päivänä oli neljän Marian nimipäivät: Molemmat papin rouvat, meidän äiti ja Virkin rouva, Maiju. Kaikkiin näihin taloihin odotettiin vieraita. Tarjoiluna oli iso vehnäsrinkilä, pikkuleipiä, sekä mahdollisesti marjamehua sokerikakun tai pikkuleivosten kera.

Nuorisokoulussa oli innostunut näyttelemisestä. Suvannon rannalla oli nuorisoseuran paviljonki, jossa muistan näytellyn laulunäytelmän "Meripoikia".

Juhannuksena keräännettiin usein Sakkolan hoviin, kauniille paikalle Suvannon rannalle. Täl-

Juhannusristeily 24 – 27. 6 1978

LAPPEENRANTA — SAIMAANKANAVA — VIIPURI —
LENINGRAD — KOTKA

Autokuljetus: Vesilahdesta, Lempäälästä ja Tampereelta. Matkan hinta täysihoidolla ja ohjelman mukaisilla retkillä 510:—.

Mahdollisuus seurapassiin.

Paikkoja rajoitetusti.

Pikaiset ilmoittautumiset ja lähempiä tietoja puh. 75 0330/Salonen.

Matkan käytännön järjestelyt Suomi—Neuvostoliitto-seura Tampereen matkapalvelu.

lä leikittiin seuraleikkejä juhanuskokon loisteessa ja tanssittiinkin suuressa salissa.

Tohtori Lewison oli perustanut ja pannut alulle torvisoittokunnan, ja se soitteli musiikkia juhlatilaisuuksissa.

Usein olimme juhannuskokolla myös sukulaisperheessämme Lampulla Ojaniehemessä.

Lämpimät olivat kesät ja saateenkin jälkeen oli suloisen lämmintä. Kanttorilan pellossa kasvoi vaaleanpunakukkainen tattari, ja en ole nähnyt missään niin suuria ja kauniita päivänkakkaroita ja ruiskaunokkeja, kuin meidän omalla pellollamme.

Kerran, kun olimme Niittysanalla pyykillä, näimme ilmapallon ensikerran. Heilutimme lakanoita tervehdykseksi ja sieltä vastattiin, näyttämällä valoa. — Siellä Siellä niityllä olikin hyvä lähdevedellä pestä pyykkiä.

Liikenne oli hyvin vähäistä maantiellä. Auto oli vain nimismies Helanderilla.

Joskus saimme naapurilta omiin hoteisiimme hevosen ja ajaa körotimme, äiti ja tyttäret, Poikamäelle Kirkonkylän kansakoulunopettajan Iida Pitkäsen ja Annin ja Maijan luo vieraanvaraiseen kotiinsa. Olen unohtanut kertoa joka lauantaista piirakanpaistoista, jolloin emännät joka talossa pyöräyttivät herkullisia "omena"kakkarokkaita, lanttupiirakoita, tattarileipiä, "Otrakollamoita", joita nautittiin saunasta tultua ja vielä pyhänäkin.

Paikat, joissa on viettänyt lapsuutensa ja nuoruus-vuodet pysyvät lähtemättömästi muistissa ja mielellään niistä kertoo.

ET

Ahon reunalta

Tämän lehden joulunumerossa oli harvinaisen mielenkiintoinen kuva, joka tuli vielä mieleeni tässä kevään kynnyksellä. Kuva esitti Kiviniemenkosken siltaa, joka massiivisen voimakkaana työntyy yli kosken ja kertoo totuuden: Ilman siltaa ei käydä yli kosken.

Nykyisestä Kiviniemenkoskesta on monenlaisia tarinoita, milloin se virtaa Suvannosta Vuokseen, milloin on kuivana, että pohjaketvet näkyy, tai kaikki on entisellään. Tarinoinnin tarpeita riittää jatkuvasti...

On sen kosken partaalla tarinaa isketty ennenkin. Kaksi vanhaa kalamiestä istui rannalla tummussa illan, katsellen kuinka se hiljalleen huojahteli hevosmiesten ajaessa sen kopsuvaa kantta pitkin.

— Katso, se on kaunis tuo silta ja sitä minä olen usein ajatellut, että millä tavalla sillanrakentajat vetivät nuo valtavat ketjut yli kosken, minkä varassa tuo silta nytkin keinahtelee? Kaveri istui ja katsoi kuinka Saimaan aallot siinä vyöryivät Suvantoon. Kysäisi: — Sanoppas sinä, joka olet kirjoja lukenut, että paljonko tästä on jo vettä virrannut alas?

— Minä voisin sinulta vielä kysyä, että paljonko siitä vielä vettä virtaa, mutta empäs kysyäkään, vaan kysyn mitä setäsi kertoi tämän sillan rakentamisesta, koska hän oli mukana rakennusporukassa?

— Oli setäni hevosmiehenä mukana, varsinaiset rakentajat olivat Pohjanmaalta. He tulivat mestarin mukana ja olivat siltoja ikänsä tehneet yli Pohjanmaan ja jokien. Jäyhiä miehiä, tupakkamäliä purivat ja ruskeeta sylkeä koskeen roiskuttivat!

Jaa, mitenkä ketjut saatiin yli

kosken. — Niittaajana oli rohkea ja salskea poika, Jaska Isoniemi nimeltään, nuoruutensa parhaissa voimissa. Hän oli hakenut kosken rannalta käteensä sopivan kiven, siihen liimannut kiinni vahvan pel-lavanarun ja heittänyt, vonkuen oli kivi kiittänyt yli kosken ja sen avulla vedettiin aina paksunpia köysiä kosken yli ja lopulta niitattiin lopulliset kannatusketjut.

Tämä samainen Isoniemen Jaska oli kukkona aina teukaroinut kanistereittensa kera kesäisten ahojen sunnuntai-iltojen illoissa. Ihailevan kaihoisia katseita saivat tyttöjen parvesta nuo rentoina tanssivat pojat, heidän yöllä heiluvat kauhavalaiset puukot, tuo lakeuden tunnus. Milloin heillä oli mukana oma soittaja, olivatkin oman kylänpojat vain kuin kuokkavieraita omalla aholla! Tämä alkoi sisimmässä kaivella, minä iltana oli viinaa päässä, niin silloin oli jo tappelu lähellä, mutta silloin tuppautuivat tytöt aina väliin! — Niin kulkivat sunnuntait kohti syksyä onnellisesti.

Vaalimoin Damskäggenillä oli sutjakka Helmi, nauravat silmät ja notkea nilkan nousu. Tuota ilosilmäistä laulajatyttöään saatteli Jaska taas syksyn tummuvassa illassa kotiin.

Tupa oli suuri, sunnuntai-illan rauha henkäili vastaan, sen lämmössä, uunin takaisessa sängyssä kuului nukkujan syvä hengitys.

Tupaan tuli saapuvien mukana joukko nuoria. Oli naurua, iloista lemmen leikkiä. Isäntä juuri Pietarista tullut ja reisun väsymys ruumiissaan nukkui, jos lienee kuullutkin, ei välittänyt, nuoruudella oli oikeus iloon.

Pihalla olevat pojat suunnittelivat ilkeyttä: — Kyllä lähtee poh-

janpoika! Viedään vasikka tupaan! Näin esitti asiaa Helmin entinen kaveri ja niin taluttivat pojat tarhasta vasikan, ovesta tupaan työnsivät... Vasikka kävelä kopsutteli ja hypätä kopsautti! — Pojat nauroivat, tytöt mairittel- len ovelle osoiteli, mutta se hyväkäs "mökisi": — Ammuu! — Silloin karkasi isäntä sängystä: — Kuka toi vasikan tuppaan?! Pojat lähti ja huusivat mennessään: — Vävy sen talutti!

— Mikä saatanan vävy? Ulos kaikki!

Sattuivat Isoniemen kanssa vastatusten!

— Me mennähän kun haluta-

han!

— Nyt mennähä ilman halutta!

Isoniemi tunsu niskassaan karhun murjaisun ja oli samassa "porstuvan" lattialla kuin märkä rätti.

Meni luonto lakeuksineen pojalta, jos saapui syksykin ja loppuivat iloiset tantsutkin.

Yöksi jo vaihtui elokuun ilta. Kalamiehet haki tervaksensa, syt- tyi röiskyvä tuli haalaan, atriain toisessa kädessä astelivat ja kat- selivat kosken komeita kaloja.

Sakkolan historiaa ei tiedä ker- toa tämän sillan rakentamisesta kovinkaan paljon, vain sen, että se vihittiin käyttöön v. 1867. Tuli maksamaan 40.000 markkaa sil- loista rahaa. Vuonna 1907 suori- tettiin sillan korjaus, joka tuli maksamaan 60.000 markkaa, jon- ka valtio maksoi, mutta perimant- taalikunnilta kaiken pois. Tämä oli silloisille Sakkolan isännille ai- ka suuri rasitus, kun lisäksi oli rasituksena maantien kunnossa- pito. Kyllä aina talonpoika on ve- roja maksanut, että tietä isäin as- tumaa mekin aina kuljemme.

Viki

Toimituksen tuoli

"Tätä me ei ole kauan saatu" — totesi hämäläinen isäntä äs- ken. Mitä hyvää se oli? — Tietys- ti nykyistä Karjalan piirakkaa. Tätä suurleipomon paistamaa teol- lista tuotetta, joka näyttää olevan Sakkolan alkumuotoisen "kakka- ran" ja piirakan hyvin onnistunut risteytys. Ken ei usko vilkaisoon muotoa ja mallia, sekä maista- koon! Sillä "kakkara" oli pyöreä ja läpimitalta noin vaaksan mit- tainen, sekä piirakka tästä puoli- tettu ja "katettu" muoto. Tämä nykyinen jalostettu malli on pyö- reästä puristettu pitkulaiseksi, että vain ryppyinen rako jää kes- kelle ja paljon on kokokin pienen- tynyt alkuperäismalleista kun vertaa lapsuusajan piirakkamal- liin. Tosin ennenkin oli tattari- piirakassa "höyryrako", mutta se oli siinä kaarevassa reunuksessa, ei- kä keskellä parasta piirakkaa! Hyvä näinkin ja pitkään eläköön pienennetty piirakka! Sakkolan

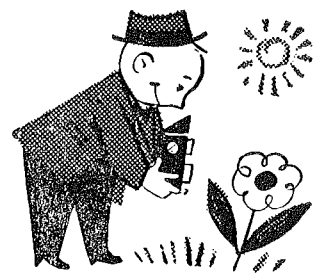
entinen emäntä valitsi nimittäin minua: — Mitä pienemp, ni sen paremp! Täytyy se uskoa ja hy- väksyä tämä nykyinen muoto ja valmistustapa, vaikka paljon vielä kotonakin paistetaan ainakin vie- raille tarjottavia piirakoita, sillä se palvelee Karjalaista kulttuuri- perinnettä ja antaa kulinaarisen nautinnon ja makuelämyksen hy- vin monilukuiselle kansanjoukolle myös reikäleivän alueella Länsi- Suomessa.

Tämä tehdastekoinen piirakka- kulttuuri lienee lähinnä rinnastet- tavissa äänilevyteollisuuden levy- tuotantoon, jota viisaat sanovat massakulttuuriksi ja sitähan se onkin laajentaessaan vaikutustaan syrjäkyliin saakka.

Myös Piirakkakulttuuri luo "yh- teishyvää"-tunnelmaa kaikkialle ja on tuonut paljon yhteisymmärrys- tä heimojen keskuuteen ruokala- jien sekaantuessa toisiinsa hyvä- sä sovussa ja yhteishengessä.

Silti minä uskon, että "emän- nän poikki naksautanut jalka" korjaantuu vain täysin yksilölii- sellä ja "omasta päästä ja miu- mau-mukkaa" valmistetulla piira- kalla, joka onnellisin, hellyyttä sykkivin rinnoin ja siunaavin kä- sin ojennetaan. Tällainen on vain rotinarinkeli, jota ei voi jäljentää koskaan...

Seuraava numero kutsuu jo Sakkola-juhlaan Pirkkalaan. Toi- vottavasti siellä on myös piirakka- juhla samalla.

Nuorisoseuraliikkeen uusi tuleminen

Viisi- ja kuusikymmenluku oli aikaa, jolloin monien aatteellisten, aikanaan vireästikin toimineiden kansalaisjärjestöjen kohtalo näytti uhatulta toiminnan taantuessa ja monien kohdalla miltei pysähtyessään. Voimakkaana takaiskuna koki tuon ajan myös nuorisoseuraliike, joka jo vuosikymmenien aikana oli luonut itselleen vahvan aseman niin maaseudun kuin kaupunkiyhteisöjenkin harrastustoiminnassa; liikettähän on virheellisesti pidetty vain maaseutunurison valistus- ja sivistystarpeiden tyydyttäjänä. Kuitenkin jo alusta alkaen on nuorisoseuraliike tarjonnut monipuolisella ja -muotoisella harrastustoiminnallaan palveluja myös asutuskeskuksissa, ja niinpä sillä on ollut vankka sija varsinaisen maaseudun ulkopuolellakin.

Keskusteltaessa nuorisoseuraliikkeen tilasta ei ehkä riittävästi ole mietitty syitä siihen, miksi toiminta noina vuosikymmeninä lamaantui, ja jos mietitty onkin, on syy — kuten tavallista — pantu nurison niskoille. Vanhojen nuo-

risoseuralaisten mielestä on nuorisolta puuttunut ihanteita ja niiden arvokkaiden päämäärien ymmärrystä, joihin liike on perustunut ja joita se toiminnassaan tarjoaa. Pääsyynä toiminnan hiljennemiseen pidän kuitenkin sotien jälkeisinä vuosina tapahtunutta valtavaa seura- ja järjestötoiminnan yleistä vilkastumista, jonka seurauksena jossain 7000—8000 asukkaan pitäjässä parhaimmillaan yritti toimia parikin sataa rekisteröityä seuraa ja yhdistystä. Olojen normalisoituessa kenttä avautui mitä moninaisimmille mahdollisuuksille; taistelu kannattajista oli ankara ja voimavaroja näyttikin riittävän, sillä monen vuoden hiljaiselon aikana oli kasvanut kokonainen uusi nuorisopolvi, joka pursui toimintatarmoa ja etsi teitä sen purkamiseksi.

On selvää, ettei tuollaiselle järjestöpaljoudelle voinut pitemmän päälle riittää jäsenistöä, kannattajia ja harrastajia, mutta osin uutuuden viehätykselläkin se kykeni tilapäisesti kaatamaan alimmaksi — tai ainakin alemmaksi — niin-kin vahvan ja perinteikkään teki-

jän kuin nuorisoseuraliikkeen. Käsitteäkseni sillä olisi kuitenkin ollut paremmat mahdollisuudet pysytellä pinnalla, jos se olisi kyennyt tai halunnut nopeammin sopeutua muuttuneeseen tilanteeseen. Varsinaisten toimintatavoitteiden ja -periaatteiden uudelleenarviointi ei olisi ollut tarpeen, niin hyvin ne olivat jo vuosikymmenien aikana muotoutuneet vastaamaan jäsenistön tarpeita, ja vaikeaa se olisikin ollut, vaikka uudelleenarviointi olisi koettu välttämättömäksi. On myös muistettava, että nuorisoseuraliike on aina ollut vahvasti keskusjohtoinen, joten yksittäisillä seuroilla ei ollut edes vapaat kädet muuttaa toimintaansa, vaikka syystäkin olisi ollut, sillä järjestötoiminnan yleisen vilkastumisen ja sitä kautta valintamahdollisuuksien lisääntymisen ohessa oli toiminnan lamaantumiseen muitakin syitä, jotka eivät poistuneet, eivätkä poistu, vain nurison ihanteettomuutta päivittelemällä. Yhteiskunnan nopea muuttuminen on muuttanut myös ihmisten arvomaailmaa ja vaatinut tarkistuksia, joista johtuen nuorisoseuraliikkeen asettamat tavoitteet on koettu liian vaikeiksi saavuttaa tai jopa vieraiksi nykyajan ihmiselle. Valtionavun ja palikatun henkilökunnan turvin toimivat kansalais- ja työväenopistot, maaseudunkin nurison opiskelumahdollisuuksien paraneminen, maanviljelijäväestön — liikkeen kantavoiman — väheneminen ja sen ikärakenteen muuttuminen ja vaikkapa televisio ovat osaltaan myös vieneet pohjaa pois nuorisoseuraliikkeen alta. Paluuta sotia

RIISKAN KRONIKKA

(Sävel: Täällä pohjantähden alla)

Porsaspitäjästä paljon
jutun juurta piisaa.
Lauleluni aiheena
on tällä kertaa Riiska.

Markkinoille sieltä lähti
moni porsaslasti.
'Parisniekat' pitäjällä
kiersi ahkerasti.

Riiskan kylän alkupäässä
oli Tuokonmäki.
Sieltä varsin lavealti
Suvannon näki.

Puutteellinen oisi ollut
järvi ilman laivaa.
Ihmisiä Suvannolla
kuljetteli Saimaa.

Linja-auto huristeli
pitkin Riiskan tietä
sillä morsiamen saattoi
kihlan ostoon viedä.

Riiska oli suuri kylä:
kauppojakin kaksi.
Valita voi, mistä ostot
tuli halvemmaksi.

Pyöri joen partahalla
mylly sekä saha.
Kopporoisten mäen päällä
oli sepän paja.

Tietoa ja opetusta
antoi Riiskan koulu.
Juhlin sinne mentiin
oli juhannus tai joul.

Riiskan kylän liepehellä
elämäni aloin.
Sinne usein tallustanut
olen lapsen jaloin.

Tämän päivän matkanteko
törmää rajaviivaan.
Ajatuksen lentokone
kulkee aina Riiskaan.

ELSA TUOKKO

edeltäneeseen kukoistuskauteen ei kerta kaikkiaan ole.

Mutta vaikeimmat ajat ovat kuitenkin jo takana, oikeutettua on puhua tilapäisen laman jälkeen nuorisoseuraliikkeen uudesta tulemisesta. Vuoden 1975 tilaston mukaan toimii maassamme 1300 nuorisoseuraa, joissa on yhteensä yli 76 000 jäsentä; opintokerhoja oli tuolloin toiminnassa 1223, niistä kaupungeissa peräti 533. Omia nuorisoseurataloja oli 650, niistä viimeisenä viisivuotiskautena rakennettuja 13 ja peruskorjattuja useita kymmeniä. Kun yhteiskunta ei sanottavasti osallistunut rakennustoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin, voidaan vain aavistella sitä talkootyön arvoa ja määrää, joka tähän toimintaan sisältyy. Ellei jäsenistöllä olisi vahvaa us-

koa liikkeen tulevaisuuteen, ei varmastikaan olisi ollut mitään mieltä ryhtyä näin mittaviin taloudellisiin investointeihin.

Nuorisoliikkeen tavoitteet asetettiin jo kohta sata vuotta sitten, mutta mikään ei ole osoittanut niiden olevan vanhentuneita: kestävät periaatteet kestävät kyllä toiminnan mukauttamisen maailman ja yhteiskunnan muuttumiseen. Ihmiskunta on jo tu- lossa tienhaaraan, jossa vastakain asetetaan elämisen taso ja elämisen laatu, ja kun vaaka on kallistumassa laadun puolelle, on nuorisoseuraliikkeen arvokkaana tehtävänä olla osaltaan tarjoamassa niitä laadullisia ja laadukkaita palveluksia, joilla kehityksen oikeaa suuntaa tuetaan.

Uuno Pulakka

Pieni ihminen

Kun mä olin pieni tyttö
Martinmäellä majailin.
Äiti, isä, sisko, veli
ympärillä hääräeli.
Lämpö tuli taivahalta,
tuuli sitä pyöritteli,
hajallensa sen hajoitti.

Silloin tuli pienet tytöt
Rastahalta joen töyryn.
— Käsivarren nuket oli
vain riepunuket nukkuvaiset.
He näyttivät niitä minulle.
Katselivat ja sanoivat:
"Ota syliisi pieni ja
katsele kadehtimatta!"
— Ei ennen sellaista sylissä
ja muistan puutteen ja ikävän.

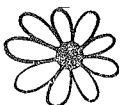
Nyt olin iloinen siitä:
Hän oli kuin ikiomani!
Naurusuinen, rusoposki,
lainanukke nukkuvaainen.

Vaan nyt on mulla nukkeloita
kaapin kulmalla kaksi
— oman äidin tekemiä —
teki silloin ja silitti.
— Riitan, Tuulet pienet kädet
ajatellaan oli ottamassa.

Nyt käyvät vielä katsomassa
ulkomailtakin uhalla:
— Silittävät rimpsut, rampsut
ja kaikki sorjaksi sorentui.

Ja minulle sanovat:
Anna istua siinä rimman
rauhassa hyllyn
mummon rakkaan kunniaksi.

SAIMA AIKAS

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTÖITÄ

Tauno Hynnä
37550 24 MOISIO

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

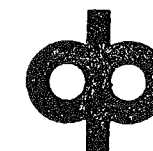
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

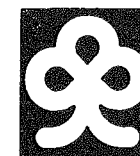
Vesilahti
puh. 931 - 739 541

Valkeakoski
puh. 937 - 41 810

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1978 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 20 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva. Käyttötilin
numero 551105 4000 2770.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.